

“L’embargament ha estat el gran error de la política dels EUA vers Cuba”

Carlos Saladrigas

EL TEMPS

Com indica el seu cognom, Carlos Saladrigas (l’Havana, 1948) és descendent d’uns catalans que van emigrar a Cuba a *fer les Amèriques*. Quan era un nen, els seus pares van anar-se’n de l’illa cap a Miami. Després d’estudiar un MBA a Harvard, Saladrigas va començar una carrera reeixida com a empresari. Una de les companyies que va fundar, The Vincam Group, ha estat considerada la més poderosa del país a mans d’un hispà. Saladrigas també s’ha destacat pel compromís social, que l’any 2000 el va portar a fundar amb més empresaris el Cuba Study Group, una ONG amb base a Miami dedicada a fomentar el diàleg entre els cubans i a facilitar l’arribada de la democràcia a Cuba. Gràcies a una expressió prudent

Carlos Saladrigas és un dels homes forts de l’anticastrisme exiliat a Miami. En vista de les eleccions que es faran a Cuba el 20 de gener, i quan fa més d’un any que Fidel Castro va delegar el poder en el seu germà, aquest dissident, descendent de catalans emigrats a Cuba, fa balanç de la situació a l’illa caribenca.

i a les apel·lacions a la reconciliació, Saladrigas ha pogut donar una imatge de l’exili cubà molt diferent de la del passat.

—**Com valoreu el període de més d’un any sense Fidel Castro al capdavant del govern cubà?**

—En el fons, la malaltia de Fidel més aviat ha anat bé al règim, perquè li ha permès de començar a preparar-se per al moment en què Castro desaparegui definitivament de l’escena política. Ha estat un període d’incertesa, però és clar que una mort sobtada de Castro hauria estat molt més perillosa per al règim. De totes maneres, rere l’aparència d’immobilisme s’han pogut detectar moviments de personatges del règim que van prenent posició per al període post-Castro.

—**Creieu que el règim pot sobreviure sense el seu líder històric?**

—Fidel ha pogut manar durant quatre dècades perquè la seva gestió ha obtingut una legitimitat suficient que beu de dues fonts: la confrontació amb els EUA i el carisma personal. El seu germà Raúl no té, ni de bon tros, el seu carisma, ni tampoc la capacitat de crear crisis recurrents amb els EUA. Per tant, a la llarga, la seva legitimitat s’haurà d’assentar en els resultats i, doncs, no tindrà cap més remei que canviar. Ara bé, no és clar amb quina velocitat arribaran aquests canvis. En aquests moments, s’ha de

reconèixer que, geopolíticament, el règim té el vent a favor, perquè rep el suport econòmic de Veneçuela, i el polític també d’alguns altres països, com ara Nicaragua, Bolívia i el Perú. Per tant, la transició es pot fer esperar més.

—**Segons el vostre punt de vista, l’embargament ha estat un fracàs?**

—Aquesta paraula és molt gruixuda. L’embargament és un conjunt de mesures. Algunes han funcionat i algunes altres, no. Per exemple, les estrictament econòmiques han donat bons resultats. Durant els anys 60, Cuba no va poder exportar la revolució a més països de l’Amèrica Llatina i de l’Àfrica, com pretenia, en part per manca de recursos. Així mateix, quan va caure el mur de Berlín, va haver de fer reformes econòmiques importants que van donar més marge de llibertat econòmica als cubans a l’hora de crear negocis propis. En canvi, les mesures que pretenien aïllar l’illa sí que han fracassat, i fins i tot ha estat contraproductives, han ajudat el règim a mantenir-se. Crec que aquesta ha estat l’errada principal de la política nord-americana cap a la illa. Si podem extreure cap lliçó de totes les transicions que hi ha hagut a Europa és que l’aïllament no ha ajudat mai al canvi.

—**Així doncs, seria favorable a una retirada unilateral de l’embargament?**

—Sí, sobretot pel que fa a aquelles mesures que no perjudiquen el règim, sinó el poble cubà. Em refereixo, per exemple, a la prohibició de fer intercanvis acadèmics, de realitzar viatges a l'illa, d'enviar-hi diners, etc. Ara mateix, és més important d'ajudar perquè es comenci a desenvolupar la societat civil a l'illa, que no pas tenallar el règim. Al cap i a la fi, el règim ja té els fons que necessita gràcies als petrodòlars de Veneçuela. Cal que es visualitzin no tan sols les sancions, sinó també els costos de no canviar.

—Quina raó us va portar a fundar el Cuba Study Group (CSG)?

—En bona part, la consideració que la imatge que projectava l'exili cubà, en lloc de fer mal al règim, el reforçava. Si l'exili és vist, dins Cuba, com a intolerant, monolític i venjatiu, Castro en surt beneficiat. De fet, aquest ha estat un element clau per a la seva supervivència. En fundar l'organització, ens vam proposar de donar veu a un exili constructiu, que és més gran que no sembla.

—Quins són els principis centrals de l'associació?

—Creiem que és molt important de promoure una transició democràtica no violenta a Cuba. Tant el règim com l'exili haurien de veure que ningú no sortiria guanyant d'un procés caòtic. Per arribar a aquest punt, cal fomentar el debat entre tots els cubans i la reflexió sobre el futur de la illa, com fem al CSG. Un dels factors que poden fer reeixir la transició és que hi hagi fons per a ajudar al desenvolupament de les empreses i microempreses. Per això, hem proposat a més agents de l'exili i organitzacions internacionals de crear un fons per a microcrèdits que es faria servir quan hagués començat la transició, perquè amb la inversió estrangera no n'hi hauria prou per a crear riquesa.

—Creieu que des de l'exili es pot provocar la transformació política de la illa?

—No, el canvi ha de venir des de dins. Nosaltres només el podem facilitar. A l'associació seguim la tesi del dissident Dagoberto Valdés sobre les transicions. Valdés sosté que són com un trencaclosques. Tant se val per on es comencin a construir, la cosa més important és que totes les peces siguin

“Un dels factors que poden fer reeixir la transició és que hi hagi diners per al desenvolupament de les empreses. Hem proposat de crear un fons per a microcrèdits”

damunt la taula en el moment clau. I ens dediquem a això. Les transicions són microprocessos; s'hi arriba a còpia de petits passos.

—Quina relació tenen el CSG i l'oposició interna?

—Hi mantenim contactes, sobretot per a intercanviar idees i saber què passa dins l'illa. La comunicació és molt important per a poder actuar amb intel·ligència. Però no exercim cap mena de tutela.

—Quin paper hauria de tenir l'exili en una Cuba democràtica? Podria votar?

—L'exili pot col·laborar de moltes maneres durant la transició i després. Ara bé, la qüestió del vot és molt complicada. I no únicament aquí, sinó a tots els països del continent amb milions d'emigrants. Un dels principals lemes del liberalisme és “no als impostos sense representació”. Si girem la frase, veurem que aquells que no paguen impostos perquè no viuen

“Em va doldre molt que el cancel·ler cubà titllés els presos polítics cubans de ‘mercenaris’ davant Moratinos, i que el ministre no repliqués”

a l'illa, i no pateixen les conseqüències del seu vot, no haurien de poder votar. En darrera instància, seran els habitants de l'illa els qui hauran de decidir.

—Què en penseu, de la política del govern espanyol envers Cuba?

—Té aspectes positius i negatius. El diàleg sempre va bé, sobretot en un moment com aquest d'incertesa, en una conjuntura de canvis. Però s'ha de demanar més al règim i, sobretot, no renunciar a donar suport a l'oposició. És cert que l'equilibri és difícil. Però hi ha comportaments clarament erronis. Per exemple, em va doldre molt que el cancel·ler cubà titllés els presos polítics cubans de “mercenaris” durant la darrera visita de Moratinos, i que el ministre no repliqués.

—Condemneu l'ús de la violència per posar fi a la dictadura?

—Sí, i per això al CSG hem signat un document amb més organitzacions de l'exili titulat “Consenso cubano” en què es fa una condemna de totes les manifestacions de violència, tant si són del govern cubà com de l'oposició.

—No obstant això, aquesta no ha estat sempre l'opinió de l'exili, ni de l'associació de Mas Canosa...

—Ara mateix hem de mirar endavant, no enrere; si no, no trobarem nous camins per a Cuba. És cert que, abans, a Miami, molts veien la violència com una eina legítima per a portar la llibertat. Però els temps i les mentalitats canvien. La gent madura. Crec que l'organització de Mas Canosa ha signat de bona fe el “Consenso cubano”.

—Sovint heu parlat de la necessitat d'una reconciliació entre cubans. Teniu cap model al cap?

—Hi ha diverses maneres de dur a terme aquests processos i diversos exemples històrics que poden servir d'inspiració, com ara el de Sud-àfrica. Ja veurem com es farà. Ara la cosa més important és que els cubans parlem, de persona a persona, de família a família, i engeguem un procés de transició. Com es resoldran les injustícies del passat és una cosa que haurà de decidir el poble cubà en el futur.

Ricard González
Washington